

FORSETE

Rets- og kriminalpolitisk

Tænketank

Birgitte Holmberg Pedersen

6. oktober 2021

Synopsis til den fysiske konference: Retsstaten under pres

EU har et værdifællesskab, der bygger på demokrati og retsstatsprincipper. Markante værdiskred i lande som Ungarn, Rumænien og Polen er bekymrende. Fx har en demokratisk valgt regering i Polen truffet beslutning om, at dommere kan disciplinærfølges, hvis de ønsker at få prøvet, om en national ret eller praksis er forenelig med den overordnede EU-ret.

Danmark er et land med høje retsgarantier. Lighed for loven og retssikkerhed for den enkelte borger er grundpiller. Domstolene er uafhængige af regeringen, og svindel kan efterforskes.

Vi ser dog nu lovgivning begrundet i frygt for terror og bandekriminalitet, der går til kanten af de principper, retsstaten bygger på. Samtidig går nogle politikere til kanten af konventionerne og stiller spørgsmål ved, om menneskerettighederne beskytter de forkerte og eventuelt skal begrænses eller afskaffes. Politiet får øgede beføjelser til overvågning. Og minoritetsgrupper som bander og rockere bliver frataget grundlæggende retssikkerhedsgarantier.

Særligt i krisesituationer, fx coronaen, er der grund til at være på vagt over for, om der – for at imødegå en forståelig frygt for krisens konsekvenser – gennemføres politiske initiativer og hastelovgivning, som går ud over det nødvendige værn imod krisen, og som indebærer en svækkelse af retssamfundet.

Man kan frygte, at Danmark og andre lande i Europa skridt for skridt er ved at fjerne sig fra det fundament af grundlæggende retsgarantier, som EU bygger på. Retssamfundet er under afvikling, og autoritære kræfter vinder frem. Det er en stærkt bekymrende udvikling, som der er brug for at sætte fokus på.

Konferencen behandler emnerne: Domstolenes uafhængighed og Retsstatens betydning for hhv. den enkelte borger og Menneskerettighederne.

Deltagelse i konferencen kan ske fysisk på Christiansborg den 6. december 2021 eller on-line. On-line delen er opdelt i tre dele, der kan ses samlet eller enkeltvis og vil kunne findes på Djøf's og Forsetes hjemmeside.

Bent Carlsen, tidligere præsident for Østre Landsret, er moderator på konferencen.

Program for den fysiske konference:

09.30-10.00: Ankomst og kaffe

10.00-10.05: Velkomst v/ MF Samira Nawa

Kapitel 1 Retsstaten under pres – Domstolenes uafhængighed

09.55: *Velkomst på Zoom v. Journalist ?*

10.05-10.15: ”Retsstaten under pres i europæisk perspektiv”. Indledende oplæg ved professor, MSO, Thomas Gammeltoft-Hansen

10.15-10.35: ”Retsstatsprincippet og domstolenes rolle” v/ Mikael Sjöberg, landsdommer, formand for Den danske Dommerforening og Vice President, Eaj (European Association of Judges)

10.35-11.05: “The current situation in Poland” v/ Bogdan Jedrys, penal judge in Cracow Regional Court and lecturer in Polish National School of judiciary and Public Prosecution

11.00: *Journalist går ind i salen og stiller et spørgsmål, som opsamling på Q&A'en online. Går tilbage til skærmen*

11.05-11.30: Korte spørgsmål og svar

11.30-11.40: Pause i salen

Kapitel 2 Retsstaten under pres – Betydningen for den enkelte borger

11.30: *Velkomst på Zoom v. Journalist ?*

11.40-12.00: ”Betydningen for den enkelte borger” v/ Eva Smidt, professor emerita

12.00-12.20: ”Administrativ fratagelse af statsborgerskab og danske børn i syriske lejre” v/ Knud Foldschack, advokat

12.15: *Journalist går ind i salen og stiller et spørgsmål, som opsamling på Q&A'en online. Går tilbage til skærmen*

12.20-12.40: Korte spørgsmål og svar

12.40-13.30: Frokost

Kapitel 3 Retsstaten under pres – Menneskerettigheder

13.20: *Velkomst på Zoom v. Journalist?*

13.30-13.50: ” Den menneskeretlige udvikling i Danmark – nogle tendenser” v/ Louise Holck, direktør for Institut for Menneskerettigheder

13.50-14.10: Ny lovgivning i forbindelse med corona” v/ Jonas Christoffersen, advokat og tidligere direktør for Institut for Menneskerettigheder

14.05: *Journalist går ind i salen og stiller et spørgsmål, som opsamling på Q&A'en online. Går tilbage til skærmen*

14.10-14.30: Korte spørgsmål og svar

14.30-15.00: Kaffepause

15.00-15.45: Paneldebat med oplægsholdere og politiske partiers retsordførere

Synopsis til 1. on-line konference: Retsstaten under pres – Domstolenes uafhængighed

EU har et værdifællesskab, der bygger på demokrati og retsstatsprincipper. Markante værdiskred i lande som Ungarn, Rumænien og Polen er bekymrende. Fx har en demokratisk valgt regering i Polen truffet beslutning om, at dommere kan disciplinærforfølges, hvis de ønsker at få prøvet, om en national ret eller praksis er forenelig med den overordnede EU-ret.

Man kan frygte, at Danmark og andre lande i Europa skridt for skridt er ved at fjerne sig fra det fundament af grundlæggende retsgarantier, som EU bygger på. Retssamfundet er under afvikling, og autoritære kræfter vinder frem. Det er en stærkt bekymrende udvikling.

Konferencen har tre dele: 1) Domstolenes uafhængighed, 2) Retsstatens betydning for den enkelte borger og 3) Menneskerettighederne. I denne del af konferencen sættes der særligt fokus på, hvad presset på retsstaten har betydet og betyder for domstolene og deres uafhængighed.

Tidligere præsident for Østre Landsret, Bent Carlsen, er moderator for konferencen, og ? er on-line vært.

Program for on-line konference 1

09.55: *Velkomst på Zoom v. Journalist?*

10.05-10.15: "Retsstaten under pres i europæisk perspektiv". Indledende oplæg ved professor, MSO, Thomas Gammeltoft-Hansen

10.15-10.35: "Retsstatsprincippet og domstolenes rolle" v/ Mikael Sjöberg, landsdommer, formand for Den danske Dommerforening og Vice President, Eaj (European Association of Judges)

10.35-11.05: "The current situation in Poland" v/ Bogdan Jedrys, penal judge in Cracow Regional Court and lecturer in Polish National School of judiciary and Public Prosecution

11.00: *Journalist går ind i salen og stiller et spørgsmål, som opsamling på Q&A'en online. Går tilbage til skærmen*

11.05-11.30: Korte spørgsmål og svar

Synopsis til 2. on-line konference: Retsstaten under pres - Betydningen for den enkelte borger

Danmark er et land med høje retsgarantier, lighed for loven og retssikkerhed for den enkelte borger. Domstolene er uafhængige af regeringen og svindel efterforskes.

Vi ser dog nu lovgivning begrundet i frygt for terror og bandekriminalitet, der går til kanten af de principper, retsstaten bygger på. Politiet får øgede beføjelser til overvågning. Og minoritetsgrupper som bander og rockere bliver frataget grundlæggende retsgarantier. Samtidig går nogle politikere til

kanten af konventionerne og stiller spørgsmålstejn ved, om menneskerettighederne beskytter de forkerte og eventuelt skal begrænses eller afskaffes. Vi ser, at statsborgerskab kan gradbøjes.

Konferencen har tre dele: 1) Domstolenes uafhængighed, 2) Retsstatens betydning for den enkelte borger og 3) Menneskerettighederne. I denne del af konferencen sættes der særligt fokus på, hvad presset på retsstaten har betydet og betyder for den enkelte borger.

Tidligere retspræsident for Østre Landsret, Bent Carlsen, er moderator på konferencen, og ? er on-line vært.

Program for on-line konference 2:

11.30: Velkomst på Zoom v. Journalist?

11.40-12.00: ”Betydningen for den enkelte borger” v/ Eva Smidt, professor emerita

12.00-12.20: ”Administrativ fratagelse af statsborgerskab og danske børn i syriske lejre” v/Knud Foldschack, advokat

12.15: Journalist går ind i salen og stiller et spørgsmål, som opsamling på Q&A'en online. Går tilbage til skærmen

12.20-12.40: Korte spørgsmål og svar

Synopsis for 3. on-line konference: Retsstaten under pres – Menneskerettighederne

Danmark er et land med høje retsgarantier, lighed for loven og retssikkerhed for den enkelte. Samtidig går nogle politikere til kanten af konventionerne og stiller spørgsmålstejn ved, om menneskerettighederne beskytter de forkerte og eventuelt skal begrænses eller afskaffes.

Særligt i krisesituationer, som f.eks. Corona, er der grund til at være på vagt over for, om der – for at imødegå en forståelig frygt for krisens konsekvenser – gennemføres politiske initiativer og hastelovgivning, som går ud over det nødvendige værn imod krisen, og som indebærer en svækkelse af retssamfundet.

Konferencen har tre dele: 1) Domstolenes uafhængighed, 2) Retsstatens betydning for den enkelte borger og 3) Menneskerettighederne.

På denne del af konferencen sættes der fokus på, hvordan presset på retsstaten har udfordret og udfordrer menneskerettighederne.

Tidligere retspræsident for Østre Landsret, Bent Carlsen, er moderator på konferencen, og ? er on-line vært.

Program for on-line konference 3:

13.20: Velkomst på Zoom v. Journalist?

13.30-13.50: ” Den menneskeretlige udvikling i Danmark – nogle tendenser” v/ Louise Holck, direktør for Institut for Menneskerettigheder

13.50-14.10: Ny lovgivning i forbindelse med corona” v/ Jonas Christoffersen, advokat og tidligere direktør for Institut for Menneskerettigheder

14.05: Journalist går ind i salen og stiller et spørgsmål, som opsamling på Q&A'en online. Går tilbage til skærmen

14.10-14.30: Korte spørgsmål og svar